

Αριθμός 4056/2008

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 15 Απριλίου 2008, με την εξής σύνθεση: Μ. Βροντάκης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ' Τμήματος, Δ. Πετρούλιας, Π. Κοτσώνης, Σύμβουλοι, Η. Μάζος, Ο. Νικολαράκου, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ι. Παπαχαράλαμπους.

Για να δικάσει την από 16 Ιουλίου 2004 αίτηση:

του Κ.Ρ. του Α., ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Σ. Κουλοχέρη (Α.Μ. 13867), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ο οποίος παρέστη με την Κ. Γρηγορίου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 9135/41971/5.3.2004 απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Παρέδρου Ο. Νικολαράκου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (587643-4/2004 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. 9135/41971/5.3.2004 αποφάσεως του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως, με την οποία απερρίφθη τελικώς το αίτημα του αιτούντος να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας και να του παρασχεθεί πολιτικό άσυλο στην Ελλάδα.

3. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως προκύπτουν, ειδικότερα, τα εξής : Ο αιτών, υπήκοος Αφγανιστάν, εισήλθε στην χώρα λάθρα, το Νοέμβριο του έτους 2001, μέσω νήσου Κω, προερχόμενος από Τουρκία. Συνελήφθη από άνδρες του Λιμεναρχείου Κω και μετήχθη στην Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, όπου, στις 3.12.2001, υπέβαλε αίτημα να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, επικαλούμενος φόβο

διώξεως λόγω της φυλετικής καταγωγής και της θρησκείας του. Ειδικότερα, ενώπιον των αρμοδίων οργάνων της Διοικήσεως ο αιτών, ο οποίος κατά την υποβολή του αιτήματος ασύλου ήταν 15 ετών, δήλωσε ότι ανήκει στην φυλή των HAZARA και στο θρήσκευμα είναι μουσουλμάνος Σίιτης. Περαιτέρω δε ισχυρίσθηκε ότι αναγκάσθηκε να εγκαταλείψει το Αφγανιστάν σε ηλικία 13 ετών λόγω του εμφυλίου πολέμου, εν όψει της φυλετικής του καταγωγής και των θρησκευτικών και πολιτικών προβλημάτων που επικρατούσαν στην χώρα, τα οποία καθιστούσαν δυσχερή την εξεύρεση εργασίας. Το αίτημα χορηγήσεως ασύλου απερρίφθη με την υπ' αριθμ. 95/41971/9.8.2002 απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, κατά της οποίας ο αιτών άσκησε προσφυγή στις 17.9.2002. Ενώπιον της Γνωμοδοτικής Επιτροπής του άρθρου 3 παρ. 5 του Π.Δ. 61/1999 ο αιτών επανέλαβε τους ισχυρισμούς περί της φυλετικής του καταγωγής, δήλωσε ότι διαμένει στον Ξενώνα Ανηλίκων αιτούντων άσυλο του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας στα Ανώγεια Κρήτης, όπου παρακολουθεί και μαθήματα και ζήτησε, επικουρικώς, να του επιτραπεί η προσωρινή παραμονή στην χώρα για ανθρωπιστικούς λόγους. Η Επιτροπή, αφού γνωμοδότησε, κατά πλειοψηφία, ότι στο πρόσωπο του αιτούντος δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της από 28.7.1951 Συμβάσεως της Γενεύης για την αναγνώρισή του ως πρόσφυγα και την παροχή ασύλου, εξέφρασε την ευχή να του επιτραπεί η προσωρινή παραμονή στην χώρα για ανθρωπιστικούς λόγους. Κατόπιν αυτών, ο Υπουργός Δημοσίας Τάξεως, με την, ήδη προσβαλλομένη, υπ' αριθμ. 9135/41971/5.3.2004 απόφασή του, απέρριψε την προσφυγή του αιτούντος και έταξε σε αυτόν τρίμηνη προθεσμία, προκειμένου να αναχωρήσει οικειοθελώς από την χώρα. Στις 8.6.2004 ο αιτών υπέβαλε αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως, ζητώντας την επανεξέταση της υποθέσεώς του. Επί της αιτήσεως αυτής εξεδόθη η υπ' αριθμ. 95/41971-352893/9.7.2004 διαταγή της Διευθύνσεως Αλλοδαπών του Κλάδου Ασφαλείας και Τάξεως του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, στην οποία, ειδικώς ως προς το αίτημα του αιτούντος να του επιτραπεί η προσωρινή παραμονή στην χώρα για ανθρωπιστικούς λόγους, αναφέρεται ότι το αίτημα αυτό έχει ήδη απορριφθεί με την προμνησθείσα απόφαση του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως. Εξ άλλου, επί της από 9.9.2004 νέας αιτήσεως του αιτούντος προς τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίας Τάξεως να επανεξετασθεί το αίτημα για την υπαγωγή του στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 8 του Π.Δ. 61/1999, εξεδόθη η υπ' αριθμ. 95/41971-514723/24.9.2004 όμοια διαταγή, σύμφωνα με την οποία η νέα αίτηση του αιτούντος είναι καταχρηστική και δεν χρήζει απαντήσεως.

4. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 του Ν. 1975/1991 (ΦΕΚ Α' 184), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 2452/1996 (ΦΕΚ Α' 283) και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 72 περ. α' του Ν. 2910/2001 (ΦΕΚ Α' 91), «ο αλλοδαπός που βρίσκεται καθ' οιονδήποτε τρόπο στο ελληνικό έδαφος, αναγνωρίζεται ύστερα από αίτησή του ως πρόσφυγας και του παρέχεται άσυλο, εφόσον στο πρόσωπό του συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1Α της από 28.7.1951 Διεθνούς Συμβάσεως της Γενεύης «περί της νομικής καταστάσεως των προσφύγων» (Ν.Δ. 3989/1959, ΦΕΚ 209 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το από 31.1.1967 Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης (Α.Ν. /1968, ΦΕΚ Α' 125)». Ορίζεται δε στο άρθρο 1Α της ως άνω Διεθνούς Συμβάσεως της Γενεύης ότι ως πρόσφυγας νοείται, μεταξύ άλλων, και κάθε πρόσωπο, το οποίο «συνεπεία δικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα, και δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να απολαύη της προστασίας της χώρας ταύτης» (παρ. 2, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2 του Πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης). Την διαδικασία αναγνώρισεως αλλοδαπού ως πρόσφυγος θεσπίζει το Π.Δ. 61/1999 (ΦΕΚ Α' 63), εκδοθέν βάσει της εξουσιοδοτικής διατάξεως του άρθρου 24 παρ. 1 του Ν. 1975/1991 (άρθρο 1 Ν. 2452/1996). Ειδικώς για την περίπτωση υποβολής αιτήματος ασύλου από ανήλικο αλλοδαπό, στο άρθρο 1 παρ. 4 του ως άνω προεδρικού διατάγματος ορίζονται τα εξής : «Αίτημα ασύλου δύναται να υποβάλλεται και από αλλοδαπό ηλικίας 14 έως 18 ετών που δεν συνοδεύεται από τους γονείς του, εφόσον από τις εν γένει περιστάσεις διαπιστώνεται από τον ενεργούντα την εξέταση ότι η πνευματική του ωριμότητα του επιτρέπει να αντιληφθεί τη σημασία της πράξης του. Σε κάθε άλλη περίπτωση που υποβάλλεται αίτημα ασύλου από αλλοδαπό ηλικίας κάτω των 18 ετών, ο οποίος δεν συνοδεύεται από τους γονείς του ή άλλο κηδεμόνα, η αρμόδια αστυνομική αρχή ενημερώνει τον Εισαγγελέα ανηλίκων και όπου δεν υπάρχει τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών, για να ενεργήσει ως ειδικός προσωρινός επίτροπος του ανηλίκου μέχρι την οριστική κρίση του αιτήματός του». Περαιτέρω, σύμφωνα με την παραγραφο 6 του άρθρου 2 του ίδιου προεδρικού διατάγματος, «... Κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου οι αρμόδιοι προς τούτο υπάλληλοι λαμβάνουν υπόψη τους το Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων της Υπάτης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. ...». Εξ άλλου, με το άρθρο πρώτο του Ν. 2101/1992 (Φ.Ε.Κ. Α' 192) κυρώθηκε η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, η οποία υπε-

γράφη στη Νέα Υόρκη στις 26.1.1990. Στο άρθρο 3 παρ. 1 της Συμβάσεως αυτής, η οποία ετέθη σε ισχύ, ως προς την Ελλάδα στις 10.6.1993 (Φ.0546/76/ΑΣ461/Μ.3980/16.9.1993 ανακοίνωση Υπουργείου Εξωτερικών, ΦΕΚ Α' 166), ορίζεται ότι : «Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού», ενώ στο άρθρο 22 της Συμβάσεως προβλέπεται ότι «1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν τα κατάλληλα μέρα προκειμένου ένα παιδί, το οποίο επιζητεί να αποκτήσει το νομικό καθεστώς του πρόσφυγα ή που θεωρείται πρόσφυγας δυνάμει των κανόνων και των διαδικασιών του ισχύοντος διεθνούς ή εθνικού δικαίου, είτε αυτό είναι μόνο είτε συνοδεύεται από τους γονείς του ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, να χαίρει της κατάλληλης προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας, που θα του επιτρέψουν να απολαμβάνει τα δικαιώματα που του αναγνωρίζουν η παρούσα σύμβαση και τα άλλα διεθνή όργανα τα σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, στα οποία μετέχουν τα εν λόγω Κράτη. 2. ...».

5. Επειδή, με την προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 1 παρ. 4 του Π.Δ. 61/1999, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται και υπό το φως των ως άνω οριζομένων στα άρθρα 3 και 22 της Διεθνούς Συμβάσεως για τα Δικαιώματα του Παιδιού της 26ης.1.1990, αναγνωρίζεται η ιδιαιτερότητα της συγκεκριμένης κατηγορίας αιτούντων άσυλο, των ασυνόδευτων, δηλαδή, ανηλίκων, για την οποία θεσπίζονται ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις. Η ανάγκη ειδικής μεταχείρισεως των περιπτώσεων των αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από ασυνόδευτους ανηλίκους τονίζεται, άλλωστε, και στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου των προσφύγων (βλ. άρθρο 19 της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου, ΕΕΛ 31, καθώς και άρθρο 17 της μεταγενέστερης Οδηγίας 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου, ΕΕΛ 326, η οποία βεβαίως δεν ίσχυε κατά τον κρίσιμο, εν προκειμένω, χρόνο), καθώς επίσης και σε διάφορα διεθνή κείμενα, μη δεσμευτικού μεν χαρακτήρα, αλλά εμπεριέχοντα διατύπωση βέλτιστων πρακτικών με υπόδειξη της τηρήσεώς τους και θέτοντα κατ' αυτόν τον τρόπο όχι εξαναγκαστό προς τήρηση δίκαιο, με την ίδρυση αγωγίμου δικαιώματος ή αναγνώριση εννόμου συμφέροντος προς τούτο, αλλά «ήπιο δίκαιο», με προτροπή προς εκούσια συμμόρφωση σε αυτό, σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, όπως το Εγχειρίδιο για τις Διαδικασίες

και τα Κριτήρια Καθορισμού του Καθεστώτος των Προσφύγων της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, στο οποίο μάλιστα παραπέμπει, κατά τα προεκτεθέντα, το άρθρο 2 παρ. 6 του Π.Δ. 61/1999. Η ειδική αυτή μεταχείριση συνίσταται, πέραν της φροντίδας για την εξασφάλιση της προσήκουσας εκπροσώπησης και καθοδήγησης του ανηλίκου κατά την διαδικασία του ασύλου, επί πλέον και στην τήρηση συγκεκριμένων κατευθυντηρίων αρχών κατά την εξέταση της βασιμότητας του αιτήματος. Ειδικότερα, κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου που υποβάλλονται από ασυνόδευτους ανηλίκους πρέπει να συνεκτιμάται ο βαθμός διανοητικής ανάπτυξης και ωριμότητας των αιτούντων και να λαμβάνεται υπ' όψιν ότι οι τελευταίοι είναι ενδεχόμενο να έχουν περιορισμένη γνώση της κατάστασης που επικρατεί στην χώρα τους, ενώ ο τρόπος με τον οποίο εκφράζουν τον φόβο τους είναι δυνατόν να διαφέρει από αυτόν των ενηλίκων. Εν όψει δε των δυσχερειών, τις οποίες είναι ενδεχόμενο να αντιμετωπίζουν οι ανήλικοι κατά την περιγραφή των συνθηκών της προσωπικής τους περιπτώσεως, είναι αναγκαίο να αποδίδεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην ύπαρξη αντικειμενικών παραγόντων, βάσει των οποίων θα εκτιμηθεί η ύπαρξη βασίμου και δικαιολογημένου φόβου δίωξης στην χώρα καταγωγής τους.

6. Επειδή, εν προκειμένω, όπως έχει ήδη εκτεθεί, κατά την ημερομηνία υποβολής της αρχικής αιτήσεώς του για την αναγνώρισή του ως πρόσφυγα, ο αιτών ήταν 15 ετών, δεν συνοδεύετο δε από τους γονείς του ή άλλο κηδεμόνα. Από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ότι η Διοίκηση μερίμνησε για τον διορισμό ειδικού προσωρινού επιτρόπου του αιτούντος, ούτε, άλλωστε, στην από 4.12.2001 έκθεση προφορικής εξέτασης γίνεται οποιαδήποτε μνεία σχετικά με την εκτίμηση, εκ μέρους του οργάνου που διενήργησε την εξέταση, του βαθμού πνευματικής ωριμότητας του αιτούντος. Εξ άλλου, κατά την διοικητική διαδικασία εξετάσεως του αιτήματός του ο αιτών επικαλέσθηκε την φυλετική του καταγωγή (Hazara), το θρήσκευμά του (μουσουλμάνος σιΐτης) και την επικρατούσα στην χώρα του κατάσταση, προκειμένου να θεμελιώσει την ύπαρξη φόβου ατομικής διώξεως σε περίπτωση επιστροφής του στο Αφγανιστάν, ενώ επικουρικώς ζήτησε να του επιτραπεί η προσωρινή παραμονή στην χώρα για ανθρωπιστικούς λόγους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του Π.Δ. 61/1999. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο αιτών επικαλέσθηκε ενώπιον της Διοικήσεως την συνδρομή αντικειμενικών παραγόντων, οι οποίοι, εν όψει των κοινώς γνωστών περί της επικρατούσης στο Αφγανιστάν καταστάσεως κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης

αποφάσεως, ήταν, κατ' αρχήν, ικανοί να θεμελιώσουν το αίτημα για την παροχή ασύλου, δεδομένου, άλλωστε, ότι για την αναγνώριση αλλοδαπού ως πρόσφυγα δεν απαιτείται, οπωσδήποτε, να διαπιστωθεί ότι ο αιτών έχει υποστεί ατομική δίωξη αλλά αρκεί και η διαπίστωση αντικειμενικώς δικαιολογημένου φόβου ατομικής διώξεως (βλ. ΣτΕ 3337/2005, 2666/2006). Περαιτέρω, οι ισχυρισμοί του αιτούντος ανήγοντο και στην συνδρομή των προϋποθέσεων αναγνώρισεως του ανθρωπιστικού καθεστώτος. Μολονότι δε οι ως άνω ισχυρισμοί, όπως διατυπώθηκαν, ενείχαν, πράγματι, αοριστία, όφειλε η Διοίκηση, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ειδικές συνθήκες της περιπτώσεως, να εξετάσει εάν βασίμως επεκλείτο ο αιτών την συνδρομή των ως άνω αντικειμενικών στοιχείων, ενώ η γενική αιτιολογία απορρίψεως των ισχυρισμών αυτών, σύμφωνα με την οποία «από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε ότι ο αιτών υπέστη ή ότι κινδυνεύει να υποστεί ατομική δίωξη από τις αρχές της χώρας του για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων», δεν είναι επαρκής, εν όψει, μάλιστα, και του ότι, εν προκειμένω, δεν τηρήθηκαν οι προαναφερθείσες ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις που θεσπίζει το άρθρο 1 παρ. 4 του Π.Δ. 61/1999 για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου που υποβάλλονται από ασυνόδετους ανηλίκους. Συγκεκριμένα, η Διοίκηση ώφειλε, ερμηνεύοντας τους ισχυρισμούς του αιτούντος κατά την αληθή τους έννοια, να ερευνήσει ειδικότερα εάν ο τελευταίος διέτρεχε κίνδυνο διώξεως σε περίπτωση επιστροφής του στο Αφγανιστάν, εν όψει των κρατουσών στην χώρα αυτή συνθηκών, λόγω της φυλετικής του καταγωγής, της θρησκείας του καθώς και, ενδεχομένως, λόγω υπαγωγής του σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα (νέοι άρρενες HAZARA), προκειμένου να κρίνει, κατ' αρχάς, εάν συνέτρεχε περίπτωση αναγνώρισεως στο πρόσωπο του αιτούντος της ιδιότητας του πρόσφυγα, άλλως, εν πάση περιπτώσει, εάν ήταν δυνατόν να χορηγηθεί σε αυτόν άδεια προσωρινής παραμονής στην χώρα για ανθρωπιστικούς λόγους. Για τον λόγο αυτό της ανεπαρκούς αιτιολογίας, βασίμως προβαλλόμενο, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη και η υπόθεση να αναπεμφθεί στην Διοίκηση προς νέα νόμιμη κρίση.

Διά ταύτα

Δέχεται την υπό κρίση αίτηση.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 9135/41971/5.3.2004 απόφαση του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως και αναπέμπει την υπόθεση στην Διοίκηση προς νέα νόμιμη κρίση.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Επιβάλλει στο Δημόσιο την δικαστική δαπάνη του αιτούντος, η οποία ανέρχεται στο

ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 23 Απριλίου 2008 ... και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 31ης Δεκεμβρίου 2008.